

Hulst (*Ilex aquifolium* L.)

Bijen maken je wegwijs

Hij stond al een aantal jaren in mijn voortuin; die lage wintergroene struik met gladde ovale bolvormige blaadjes. In de loop van de tijd flink in horizontale richting uitgegroeid. Indertijd van iemand gekregen en er nooit goed op gelet of er ook bloemen aan kwamen. Tot op een zekere dag in juni het me opviel dat er zoveel bijen door de struik vlogen. Hij stond in bloei! De nietige bloemetjes zaten heel onopvallend onder de bladeren verscholen. Bij nadere beschouwing bleek het *Ilex crenata* cv. 'Convexa' te zijn. Een van de vele cultuurvormen van een lid van de hulstfamilie (Aquifoliaceae), waarvan er ongeveer 300 soorten bekend zijn. De meeste soorten van de familie behoren tot het geslacht *Ilex*, dat zijn verspreidingsgebied voornamelijk in de tropische en subtropische gebieden heeft liggen. Er komt ook een klein aantal soorten voor in de gematigde streken van het noordelijk halfrond. Een daarvan, de hulst (*Ilex aquifolium* L.), komt in ons land en ook in België in het wild voor, vaak in beukenbossen.

Boom of struik

Als de omstandigheden gunstig zijn kan hulst uitgroeien tot een boom, anders wordt het een struik. Hij kan tweehonderd tot driehonderd jaar oud worden. De plant heeft verspreid staande bladeren. Ze zijn leerachtig en aan de bovenzijde glanzend groen. De bladrand is gewoonlijk scherp getand. Aan die vorm heeft de plant zijn wetenschappelijke naam te danken. *Aquifolium* is afgeleid van het Latijnse *acus* (=naald) en *folio* (=blad). Aan oude planten kunnen zich aan het eind van de takken ook bladen met een gave rand en een spitse punt ontwikkelen. De bladen blijven ongeveer twee jaar aan de plant. Hulst is het enige groenblijvende loofhoutgewas van onze flora.

Twee bloemsoorten

In mei staat de hulst in bloei. Er zijn twee soorten bloemen. Ze zijn allebei tweeslachtig, maar aan een plant komen òf de meeldraden òf de stamper niet volledig tot ontwikkeling. Hierdoor wordt in feite hetzelfde effect verkregen als bij tweehuizige planten, zoals bij wilgen. De bloemen staan in bundels in de bladoksels. De bundels van de meeldraadbloemen zijn groter dan die van de stamperbloemen. De kelkbladen en de kroonbladen zijn onderling met elkaar vergroeid.

Aan de bovenzijde zijn de kroonbladen wit, aan de onderzijde rood aangelopen. De meeldraden staan tussen de kroonbladen. In de misvormde helmhokjes van de stamperbloemen komt geen stuifmeel tot ontwikkeling. Door beide bloemsoorten wordt nectar afgescheiden. Het verzamelt zich in kleine druppeltjes tussen de basis van de kroonbladen en de stamper.

Steenvrucht

Voor de bestuiving is de hulst in grote mate aangewezen op het bezoek van bijen. De nectarafscheiding is niet gering want er is op de bloemen vaak veel bijenbezoek waar te nemen. Na de bestuiving groeit de stamper verder uit en vormt zich een besvormige steenvrucht, waarin vier kernen (pitten) tot ontwikkeling kunnen komen. De pitte hebben een zeer harde wand. De zaden komen pas na lange tijd, één tot anderhalf jaar, tot ontkieming. De in het wild groeiende hulst plant zich echter hoofdzakelijk voort door wortelopslag.

In cultuur

Hulst is een zeer variabele plant. Er komen veel cultuurvormen voor, die zeer geschikt zijn voor tuinbeplanting. Er is een verscheidenheid in groeiwijze, in bladvorm, in bonte bladen en ook in vruchten, waardoor de hulst een zo geliefde plant is geworden voor de siertuin. Het zijn zonder uitzondering prima bijenplanten.

Literatuur

Dudley T.R. & G.K. Eisenbeiss (1970).
Handbook of hollies in Amer. Hort. Mag.
49: 150-334.

Hulst (*Ilex aquifolium* L.)

A tak met getande bladeren en stamperbloemen; B gaaftrandig blad; C meeldraadbloem; D stuifmeelkorrel: 1 polair, 2 equatoriaal; E stamperbloem; F stamper; G vruchten; H pit.